

למורה:

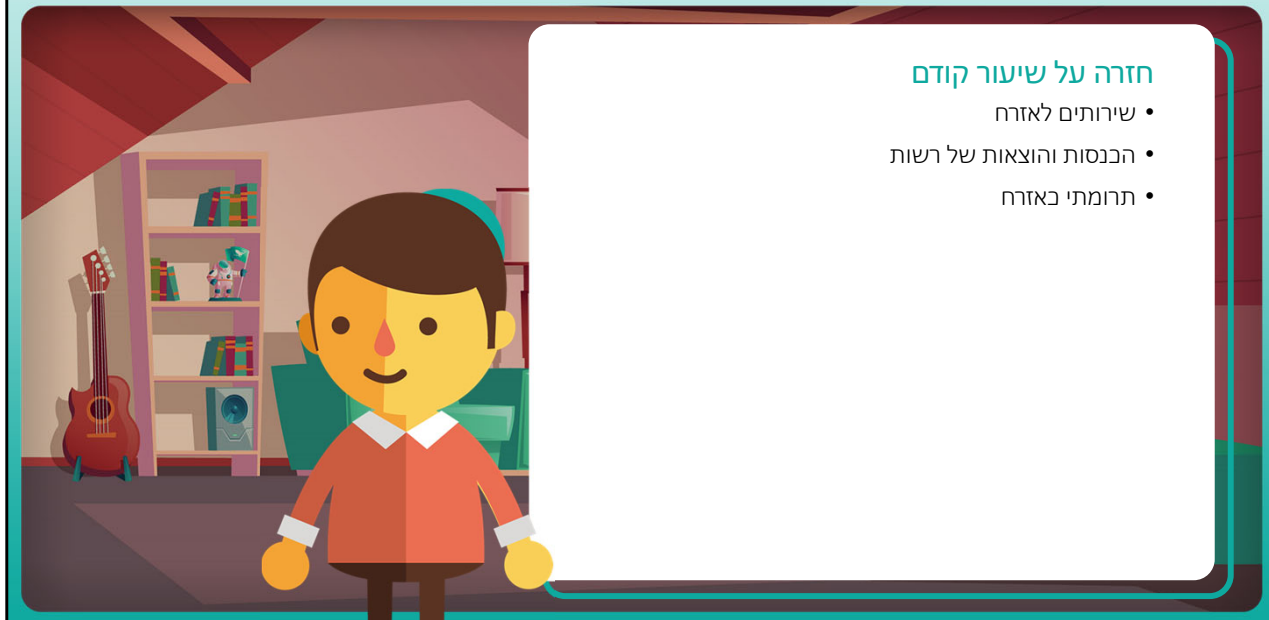
שיעור זה הוא השיעור השתיים עשרה והאחרון בתכנית "חינוך לאחריות" המיועד לכיתות ה'- ו', תחת החטיבה הרביעית "זכויותי וחובותי כאזרח". מיקום השיעור ברצף הלמידה: שיעור שתיים עשרה בתכנית, אחרי שיעור "המדינה בשירות האזרח"

נושאי השיעור:

תשלום מיסים
סוגי מיסים
תרומות וגמ"ח

ציוד נדרש לשיעור:

להצגת המצגת: מחשב, מקרן -

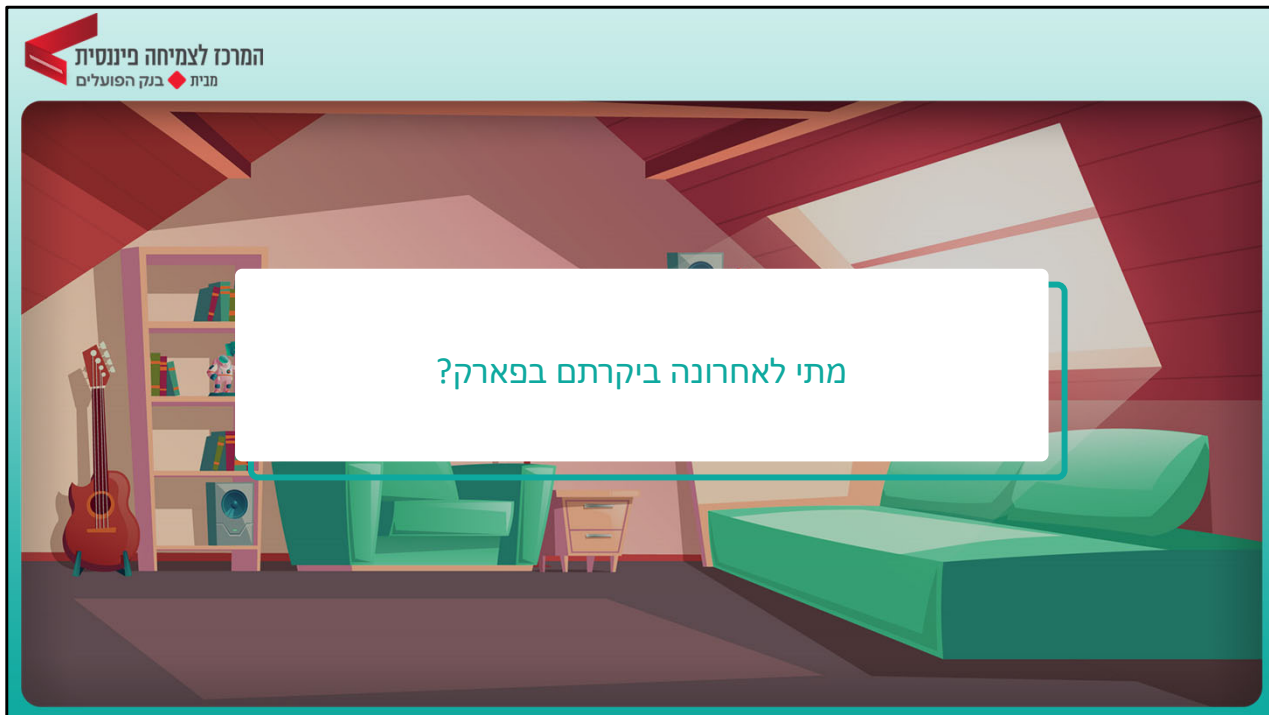
למורה: (3 דק')

בצעי חזרה על החומר מהשיעור הקודם. **אמרי:**

בשיעור הקודם למדנו על השירותים שניתנים לי כאזרח וכיצד מתנהל התקציב. בנוסף דיברנו על כיצד אני יכול לתרום לחברה לדוגמה ע"י מחזור חומרי פסולת.

שאלי: האם יש משהו לא מובן מהשיעור הקודם?

השלימי את החסר אם נדרש.

למורה:

בקשי מאחר הילדים לספר על חוויית ביקור בפארק. שאלו אותם את השאלות הבאות:

- האם היה שם דשא? האם הדשא היה מכוסח ויפה?
- האם היה מגרש כדורסל או גן שעשועים? האם המתקנים היו שלמים או שבורים?
- האם היה איש ביטחון בכניסה לפארק?
- מה היה מצבם של פחי האשפה? האם הם עלו על גדותיהם?

שאלו את התלמידים:

מי לדעתכם מטפל במתקני הפארק?

מי משלם לעובדי הפארק?

הסבירו: העירייה \ המועצה היא זו שממנת את הטיפול בפארק.

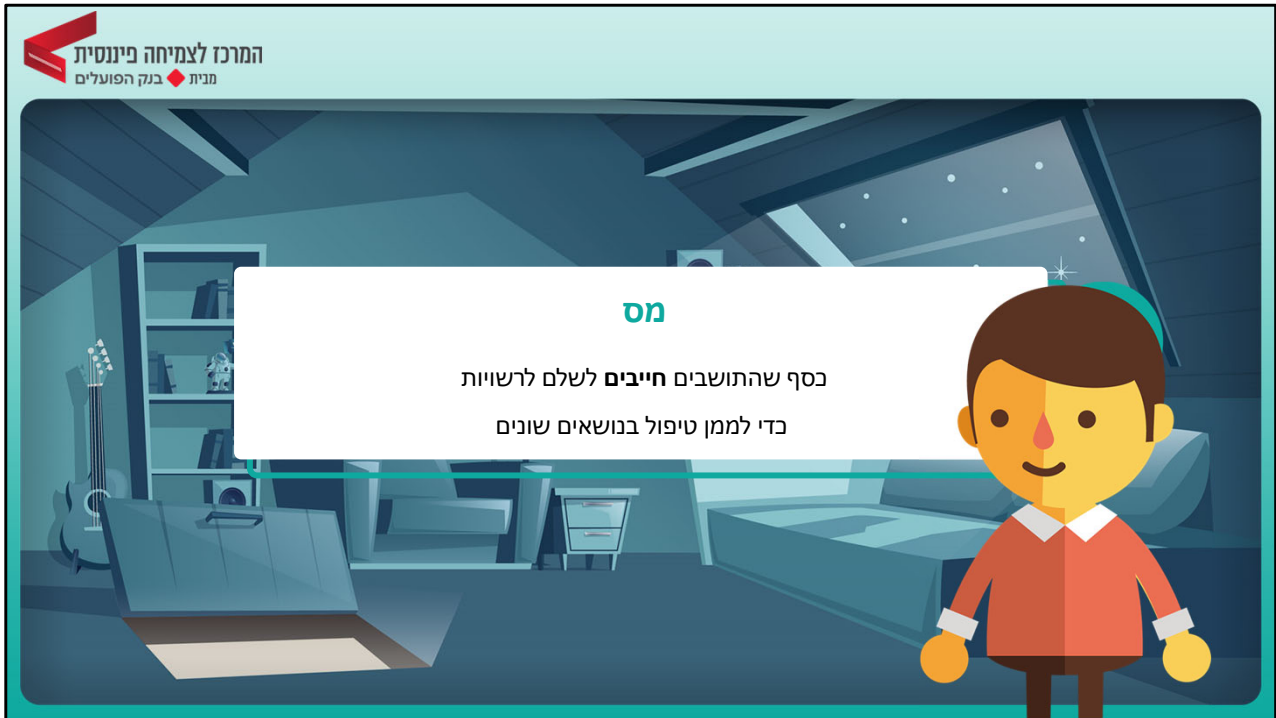

למורה:
הסבירי: העירייה מקבלת את הכסף שלה מהתושבים.

למורה:

חלקי את התלמידים לזוגות. כל זוג יקבל את נספח א'.
בטבלה בנספח א' מופיעים תחומים בהם מטפלות רשויות. על התלמידים להתאים את
המשפטים הגזורים למקום הנכון בטבלה.

למורה:

הסבירי לתלמידים:

מס הינו סכום כסף אותו התושבים **חייבים** לשלם לרשויות (כמו עירייה ומדינה) כדי שהן תוכלנה לטפל בנושאים שונים הקשורים אליהן.

שאלי: בשיעור שעבר למדנו על תחומים שונים באחריות העירייה. תוכלו להיזכר בהם? (טיפוח העיר, תברואה, חינוך, בריאות וכדומה)

בעזרת המיסים העירייה יכולה לטפל בנושאים הללו. יש כל מיני סוגי מיסים המוטלים על התושבים.

מיסים המשולמים על ידי התושבים:

- מס הכנסה
- מע"מ
- ארנונה

למורה:

שאלי: בשקף מופיעות דוגמאות למיסים. האם שמעתם על אחד או יותר מהמיסים המופיעים כאן?

הסבירי:

מס הכנסה – כל הכנסה שאדם מקבל חייבת במס. למשל – אחוז מסוים מהשכר תמיד מופרש אוטומטית כמס הכנסה למדינה.
מע"מ (מס ערך מוסף) – בכל קניית מוצר, אחוז מסוים מהסכום מופרש כמס. למשל, כשהולכים לחנות בגדים וקונים למשל מכנסיים, לא כל סכום הקנייה עובר לבעל החנות. חלק מהסכום עובר למדינה כמס. מס זה נקרא מע"מ.
ארנונה – מס שמוטל על כל בעל נכס (דירה / חנות / משרד וכו'). המס מחושב על פי גודל הנכס והוא משמש למימון הרשות המקומית (למשל עירייה).

למורה:
בקשי מהתלמידים לספר על פעילות גמ"ח אותה חקרו במסגרת משימת החקר משבוע שעבר.

"על נְשִׁלְשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה
וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים."

משנה, מסכת אבות, פרק א', משנה ב'

הקריאי את הציטוט ו**שאלי**: מישהו יודע מה הכוונה בציטוט זה? למה הכוונה במושג 'גמילות חסדים'?

הסבירי: התרומה שלנו היא לא רק למדינה. אנו מחויבים לתרום זה לזה.

אז מהי גמילות חסדים?

גמילות חסדים

ביהדות גמילות חסדים הוא כינוי לכמה מצוות, כמו עזרה לזולת בגופו ובממנו והתחשבות באחר. חלק מהמצוות ניתן למנות: ביקור חולים, הכנסת כלה, ניחום אבלים ועוד חז"ל שיבחו את מצווה זו וציינו כי היא חשובה יותר ממצוות הצדקה, שכן צדקה נעשית רק על ידי כסף ורק לעניים ואילו גמילות חסדים לא תלויה רק בממון ונעשית גם לעשירים.

ישנן עמותות רבות העוסקות בעזרה לחלשים ולנזקקים.

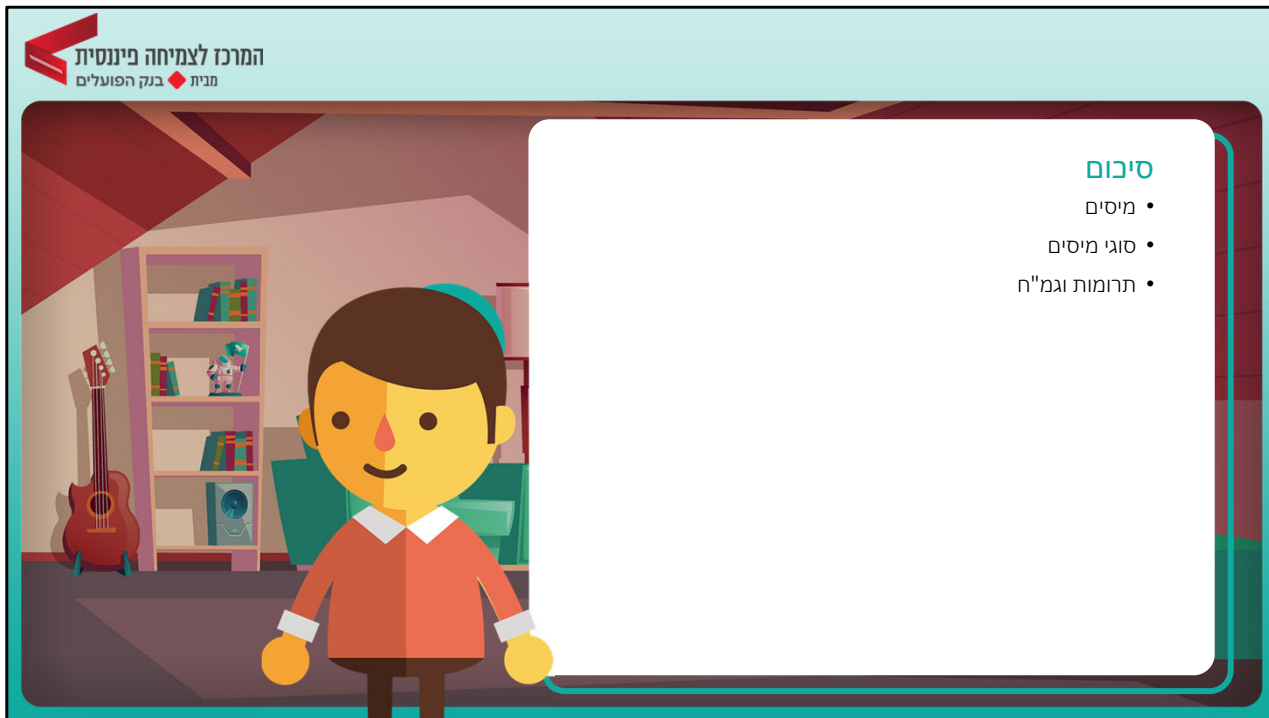
בוא נכיר כמה מהם

למורה:

הסבירי: בשיעור שעבר למדנו על תרומות וכיצד אנו יכולים לתרום למען האחר והסביבה כמו מחזור. בנוסף לתרומות של אנשים בודדים, ישנם ארגונים שמטרתם לסייע. הם נקראים ארגוני חסד.

ארגוני חסד הוקמו מתוך רגישות לצרכי הסביבה ונועדו לתת מענה לצורך קיים. **שאלי** את התלמידים על אילו גמילות חסדים הם שמעו מתוך משימת החקר שעשו. לאחר כל תיאור שוחחי עם הילדים והדגישי את חשיבות התרומה לזולת וגמילות החסדים.

הקריאי את סיפוריהם של שלושה ארגוני חסד (נספח ב').

סיכום

- מיסים
- סוגי מיסים
- תרומות וגמ"ח

למורה: (3 דק')

סכמי את השיעור

בשיעור זה למדנו אילו מיסים אנו משלמים כדי שנוכל לקיים סדר וארגון בחברה ובמדינה בנוסף לחובות ולזכויות שלנו, אנו יכולים לתרום מעצמנו לחברה בעזרת תרומות או גמילות חסדים

שאלי: האם יש משהו לא מובן?

השלימי את החסר אם נדרש.